

Брюксел, 19 януари 2018 г.
(OR. en)

5391/18

EDUC 11

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
№ предх. док.:	5073/18 EDUC 2
Относно:	Постигане на напредък по образователните аспекти на заключенията на Европейския съвет от 14 декември 2017 г. — <i>Ориентационен дебат</i> (открит дебат съгласно член 8, параграф 2 от Процедурния правилник на Съвета) <i>[по предложение на председателството]</i>

След консултация с Комитета по образование председателството изготви приложения документ за обсъждане, който да послужи за основа на ориентационния дебат по време на заседанието на Съвета по образование, младеж, култура и спорт на 15 февруари 2018 г.

**Постигане на напредък по образователните аспекти на заключенията на Европейския
съвет от**

14 декември 2017 г.

Документ за обсъждане, изготвен от председателството

В заключенията на Европейския съвет от 14 декември 2017 г. в главата относно социалното измерение, образованието и културата (вж. приложението) европейските лидери изразиха своята решимост политическа воля да придвижат напред програмата за образованието в Европа, като същевременно изтъкнаха, че *„съгласно Договорите държавите членки продължават да носят основната отговорност за тези области, но със съвместна работа при пълно зачитане на принципите на субсидиарност и пропорционалност може да бъде постигнато много“*.

В заключенията се призовава да се придвижи напред работата по редица конкретни инициативи, като се отправя и искане към Комисията, Съвета и държавите членки да разгледат други евентуални мерки за справяне с някои от ключовите предизвикателства, пред които е изправен секторът на образованието.

Лидерите ще се срещнат в Сибиу през май 2019 г., за да направят заключения от дебата за бъдещето на Европа, а в програмата на лидерите се заявява ясен интерес към разглеждане на образованието в този контекст.

Съществува широк консенсус, че образованието играе ключова роля за Европа и нейните граждани в развитието на европейска икономика на знанието и в изграждането на приобщаващи, притежаващи умения и сплотени общества, които се основават на общи ценности и устойчивост и разполагат с уменията за успешно лично и професионално развитие. Следното трябва да намери отражение:

- Непосредствено след публикуването на Бялата книга на Комисията от 1 март 2017 г. лидерите на 27 от държавите членки и на Европейския съвет, Европейския парламент и Европейската комисия се ангажираха с **Римската програма** на 25 март 2017 г. В този документ те поемат ангажимент да работят, наред с другото, за *„Съюз, в който младите хора получават най-доброто образование и обучение и могат да следват и да намират работа навсякъде на континента“*.

- В контекста на социалната среща на върха в Гьотеборг на 17 ноември 2017 г. Европейският парламент, Съветът и Европейската комисия тържествено провъзгласиха **европейския стълб на социалните права**, в който като първи принцип се посочва, че *„всеки има право на достъп до качествено и приобщаващо образование, обучение и учене през целия живот, с цел да поддържа и придобива умения, които му дават възможност да участва пълноценно в обществото и успешно да осъществява преходи на пазара на труда“*.
- Също на социалната среща на върха **първото обсъждане по новата програма на лидерите** беше посветено на образованието и културата и бе установена политическа подкрепа за редица конкретни работни направления въз основа на общата информация относно образованието и културата от програмата на лидерите и съобщението на Комисията, озаглавено *„Укрепване на европейската идентичност чрез образование и култура“*.
- В **заклученията на Европейския съвет** от 14 декември 2017 г. се отразява резултатът от обсъждането на образованието и културата по време на социалната среща на върха и се изтъква *„значението на социалното, образователното и културното измерение на политиките ни за обединяването на европейците и за изграждането на нашето общо бъдеще“*.

В усилията за постигане на амбициозните цели, поставени в заключенията на Европейския съвет, следва да се използват пълноценно всички подходящи инструменти. Обменът на добри практики и ученето едни от други, по-специално чрез рамката за сътрудничество в областта на образованието и обучението, са важни инструменти за подпомагане на изготвянето на националните политики. Предприетите на национално равнище политики, които спомагат за постигането на резултати по европейския семестър, следва да бъдат напълно признати.

Както беше посочено в заключенията на Европейския съвет, въпросът за бюджетните средства за образователни дейности ще трябва да бъде разгледан в контекста на следващата многогодишна финансова рамка. Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) са финансирали всеобхватни реформи в държавите членки и са изиграли голяма роля за осигуряването на достъп до образование и обучение за групите в неравностойно положение.

Богатото културно многообразие в Европа е отразено в нашите системи за образование и обучение — предимство, което трябва да се подхранва по един цялостен начин.

Образованието и обучението са и основен двигател за иновациите, конкурентоспособността и устойчивостта в рамките на световната икономика във времена на бърз технологичен напредък.

Въпреки че компетентностите на Съюза в областта на образованието, както е посочено в член 165 от Договора за Европейския съюз, не дават възможност за хармонизиране, както в други области, *„Съюзът допринася за развитието на качествено обучение чрез насърчаване на сътрудничеството между държавите членки“*. В своето съобщение *„Укрепване на европейската идентичност чрез образование и култура“* Европейската комисия изложи своята позиция относно по-нататъшните действия *„запостигане на европейско пространство за образование, основано на доверие, взаимно признаване, сътрудничество и обмен на най-добри практики, мобилност и растеж, което трябва да бъде създадено до 2025 г.“*.

В този контекст на 17 януари 2018 г. Комисията прие три нови инициативи: предложение за препоръка на Съвета относно ключовите компетентности за учене през целия живот, съобщение относно плана за действие в областта на цифровото образование и предложение за препоръка на Съвета относно насърчаването на общите ценности, приобщаващото образование и европейското измерение на преподаването.

Засилване на мобилността с учебна цел и оптимизиране на сътрудничеството на държавите членки по отношение на признаването на дипломите

Програмата Еразъм+ е изключително успешна в активното насърчаване на мобилността с учебна цел в рамките на ЕС и извън него и въздействието ѝ би могло да се увеличи в максимална степен с цел удвояване на броя на участниците. Засилването на мобилността в рамките на професионалното образование и обучение и на учебни области като науките, технологиите, инженерството, (изкуствата) и математиката, роботиката, изменението на климата и изкуствения интелект би могло да помогне на Европа да бъде лидер в тези ключови области. По-широкото използване на европейска студентска карта има потенциала да улесни мобилността на учениците и студентите. Мобилността е от ключово значение и за бързото и ефективно овладяване на езици. „Европейските университети“ разполагат с потенциала да издигнат международното сътрудничество между университетите от различни държави членки на много по-амбициозно равнище. Едно „европейско образователно пространство“ би могло да играе ключова роля за насърчаването на сътрудничеството между държавите членки относно взаимното признаване на училищните дипломи (или сходни квалификации) на равнище средно образование и улесняването на трансграничното валидиране на сертификатите за обучение и учене през целия живот.

Оптимизиране на качеството и приобщаващия характер на образованието

Качеството на резултатите от образованието и обучението трябва да бъде постоянно изтъквано, а приобщаващият характер на образованието и обучението да бъде значително засилен. Последното проучване на Програмата за международно оценяване на учениците (PISA) показва влошаваща се тенденция в постиженията в областта на науките и стагнация в областта на математиката, а делът на учениците с отлични резултати е нисък в сравнение с международните стандарти. В същото време резултатите показват, че при учениците от социално слаби семейства съществува четири пъти по-голям риск да се превърнат в ученици със слаби резултати. Образованието в ранна детска възраст, както и обучението през целия живот, е от жизненоважно значение за формирането на активни общества, изградени на основата на европейска идентичност и общи ценности.

Изпълнение на амбициозен план за действие за цифрово образование

Цифровата трансформация се ускорява с бързото настъпление на новите технологии, като например изкуствения интелект, изчисленията в облак и блок-веригата. Цифровизацията засяга начина ни на живот, работа и обучение. Някои работни места ще изчезнат, други ще бъдат заменени, цели отрасли ще се трансформират и ще се появят нови дейности.

Системите за образование и обучение следва да използват по най-добрия начин възможностите, предоставяни от цифровите технологии, и да осигуряват възможности за нашите общества. Образованието е в основата на растежа и приобщаването в ЕС и основна задача е гражданите да се подготвят да се възползват максимално от възможностите и да посрещат предизвикателствата на един бързо развиващ се, глобализиран и взаимосвързан свят. Сега повече от всякога имаме нужда от амбициозен план за действие в областта на цифровото образование за Европа с цел преодоляване на тези проблеми.

Въпроси:

1. Как следва да бъде придвижана напред работата по изпълнението на конкретните инициативи (като „европейските университети“, изучаването на езици, взаимното признаване на дипломите, и „европейската студентска карта“), посочени в заключенията на Европейския съвет от 14 декември 2017 г.?

2. Какви мерки следва да бъде определени и разработени като приоритети, за да се отговори на цифровизацията и необходимостта от приобщаващ, основан на ученето през целия живот и движени от иновациите подход към образованието и обучението?

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ПРИЛОЖЕНИЕТО

Откъс от заключенията на Европейския съвет от 14 декември 2017 г.,
Док. EUCO 19/17

ОБРАЗОВАНИЕ И КУЛТУРА

Образованието и културата имат решаващо значение за изграждането на приобщаващи и сплотени общества и за поддържането на нашата конкурентоспособност. В Гьотеборг изразихме готовността си да направим повече в тези области, в които ЕС изпълнява важна допълваща и спомагателна роля. В резултат на това Европейският съвет призовава държавите членки, Съвета и Комисията, в съответствие с областите им на компетентност, да постигнат напредък с оглед на:

- активизиране на мобилността и обmena, включително чрез значително укрепена, приобщаваща и разширена програма „Еразъм+“;
- задълбочаване на стратегическите партньорства между висшите училища в целия ЕС и насърчаване на създаването до 2024 г. на двадесетина „европейски университета“, състоящи се от изградени „отдолу нагоре“ мрежи от университети в целия ЕС, които ще дават възможност на студентите да придобият степен чрез комбиниране на обучение в различни държави от ЕС и ще допринасят за международната конкурентоспособност на европейските университети;
- засилено изучаване на езици, така че повече млади хора да говорят поне два европейски езика в допълнение към майчиния си език;
- насърчаване на мобилността и участието на студентите в образователни и културни дейности, включително чрез „европейска студентска карта“;
- насърчаване на сътрудничеството между държавите членки в областта на взаимното признаване на дипломите за висше образование и на удостоверенията на ниво средно образование в подходяща рамка;
- използване на възможностите, които предоставя Европейската година на културното наследство за повишаване на осведомеността за социалното и икономическото значение на културата и културното наследство.

Комисията се приканва да представи, ако е целесъобразно, предложения за препоръки на Съвета през пролетта на 2018 г. с оглед на приемането им от Съвета в най-кратък срок.

Освен това Европейският съвет отправя искане към Комисията, Съвета и държавите членки да проучат евентуални мерки относно:

- предизвикателствата в областта на уменията, свързани с цифровизацията, киберсигурността, медийната грамотност и изкуствения интелект;
- нуждата от приобщаващ, основан на ученето през целия живот и направляван от иновациите подход към образованието и обучението;
- условията на правната и финансовата рамка за развитието на културния и творческия сектор и за мобилността на професионалистите в сектора на културата.

Въпросът за бюджетните средства за посочените по-горе дейности ще бъде разгледан в контекста на следващата многогодишна финансова рамка.
